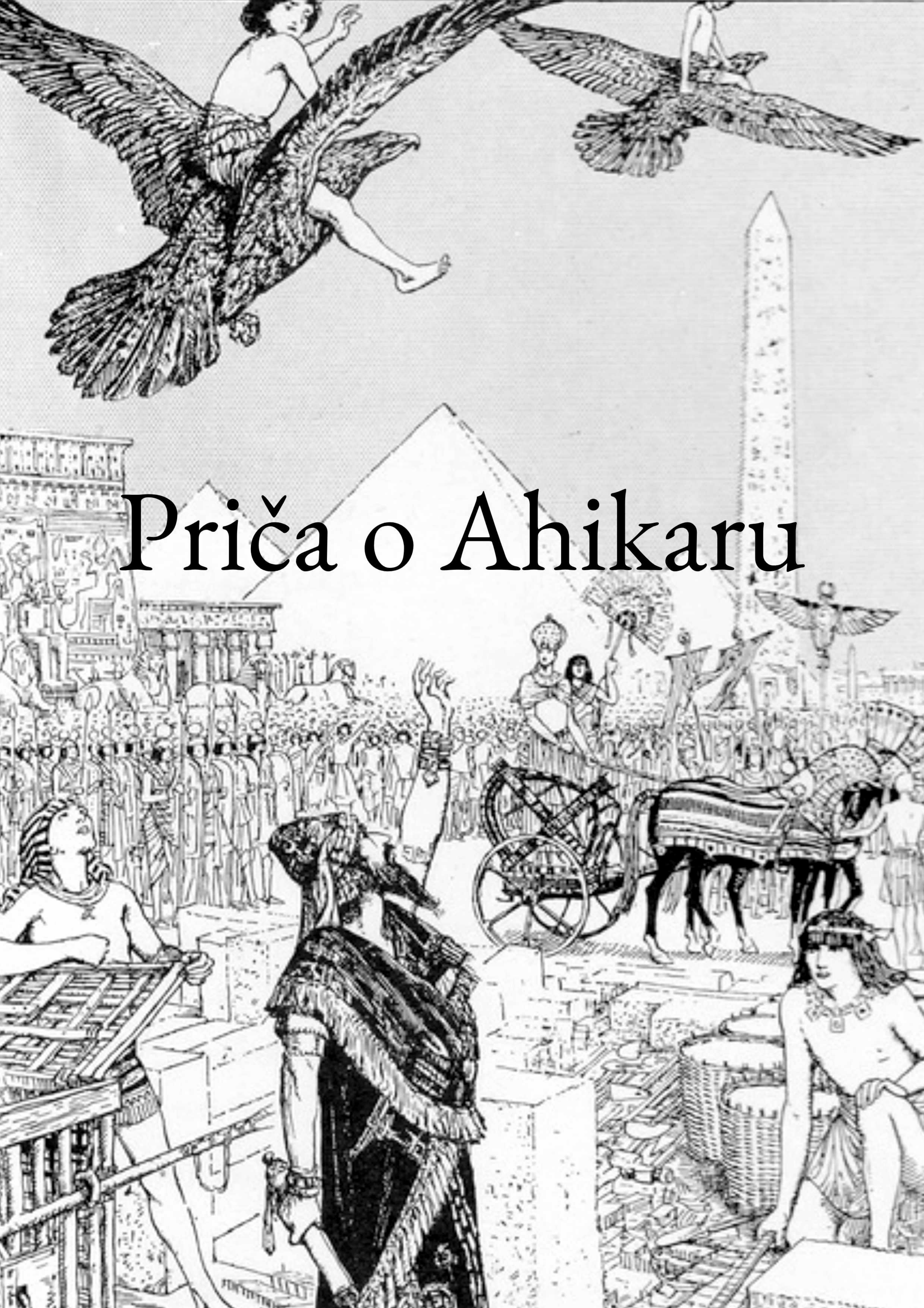
Priča o Ahikaru

UVOD

U Priči o Ahikaru imamo jedan od najstarijih izvora ljudske misli i mudrosti. Njegov utjecaj se može pratiti kroz legende mnogih ljudi, uključujući Kuran, te Stari i Novi zavjet.

Mozaik pronađen u Trevesu, Njemačka, predstavlja među svjetskim mudracima lik Ahikara. Evo njegove šarene priče.

Datum ove priče bio je predmet žustre rasprave. Naučnici su to konačno zapisali o prvom veku kada im je dokazano da su pogrešili originalnom pričom koja se pojavila na aramejskom papirusu iz 500. godine p.n.e. među ruševinama Elefantine.

Priča je očigledno fikcija, a ne istorija. Zapravo, čitalac se može upoznati na dodatnim stranicama Arapskih noći. Sjajno je napisana, a narativ pun akcije, intrige i uskog bijega drži pažnju do posljednjeg. Sloboda mašte je najdragocjeniji posjed pisca.

Pisanje se dijeli na četiri faze: (1) Narativ; (2) Učenje (izvanredan niz poslovica); (3) Putovanje u Egipat; (4) Sličnosti ili prispodobe (kojima Ahikar dovršava obrazovanje svog nećaka koji je u zabludi).

POGLAVLJE 1

Ahikar, veliki vezir Asirije, ima 60 žena, ali mu je suđeno da nema sina. Stoga usvaja svog nećaka. Trpa ga više mudrosti i znanja nego kruha i vode.
1 Priča o Haikaru Mudrom, veziru kralja Senaheriba i o Nadanu, sestrinom sinu Haiqâra Mudraca.
2 U danima kralja Senaheriba, sina Sarhadumovog, kralja Asirije i Ninive, bio je vezir, mudar čovjek po imenu Haiqâr, i on je bio vezir kralja Senaheriba.
3 Imao je dobro, bogatstvo i mnogo dobara, i bio je vješt, mudar, filozof, u znanju, u mišljenju i u vlasti, i oženio se šezdeset žena i sagradio za svaku od njih dvorac.
4 Ali uz sve to nije imao ni od koga djeteta. od ovih žena, koje bi mogle biti njegov naslednik.
5 I bio je veoma tužan zbog toga, i jednog dana je okupio astrologe i učene ljude i čarobnjake i objasnio im svoje stanje i stvar svoje neplodnosti.
6 A oni mu rekoše: 'Idi, prinesi žrtvu bogovima i moli ih da ti daju dječaka.'
7 I učinio je kako su mu rekli i prinio žrtve idolima, i molio ih i preklinjao ih molbom i molbom.
8 I nisu mu odgovorili ni jednu riječ. I otišao je tužan i utučen, otišao je sa bolom u srcu.
9 I vratio se, molio Svevišnjeg Boga i vjerovao, moleći Ga sa žarom u srcu, govoreći: 'O Svevišnji Bože, o Stvoritelju nebesa i zemlje, o Stvoritelju svega stvorenog!
10 Preklinjem Te da mi daš dječaka, da me on utješi da bude prisutan na mom vrelu, da mi zatvori oči i da me sahrani.'
11 Tada mu je došao glas koji je rekao: 'Budući da si se prije svega oslanjao na rezane kipove i prinosio im žrtve, zbog toga ćeš ostati bez djece do kraja života.
12 Ali uzmi Nadana sina svoje sestre i učini ga svojim djetetom i nauči ga svojoj učenosti i svom dobrom odgoju, i on će te u tvojoj smrti sahraniti.'
13 Zatim je uzeo Nadana sina svoje sestre, koji je bio malo dojenčad. I predao ga je osam dojilja da ga doje i odgoje.
14 I odgajali su ga dobrom hranom i nježnom obukom i svilenom odjećom, ljubičastom i grimiznom. I sjedio je na kaučima od svile.
15 A kada je Nadan porastao i prohodao, uzdigavši se kao visoki kedar, naučio ga je lijepom ponašanju i pisanju i nauci i filozofiji.
16 I nakon mnogo dana kralj Senaherib je pogledao Haiqâra i vidio da je veoma ostario, i štoviše, rekao mu je.
17 'O moj časni prijatelju, vješti, pouzdani, mudri, guverneru, moj sekretare, moj vezire, moj kancelar i direktor; zaista si veoma ostario i opterećen godinama; i tvoj odlazak sa ovog svijeta mora biti blizu.
18 Reci mi kome će biti mjesto u mojoj službi poslije tebe.' A Haiqâr mu reče: 'O moj gospodaru, neka tvoja glava živi zauvijek! Tu je Nadan sin moje sestre, napravio sam ga svojim djetetom.
19 I ja sam ga odgojio i naučio ga svojoj mudrosti i svom znanju.'
20 A kralj mu reče: 'O Haiqâr! dovedi ga pred mene da ga vidim, i ako ga nađem prikladnim, stavi ga na svoje mjesto; i ti ćeš ići svojim putem, da se odmoriš i da živiš ostatak svog života u slatkom pokoju.'
21 Tada je Haiqâr otišao i predstavio Nadanu sina svoje sestre. I odao mu je počast i poželio mu moć i čast.
22 I on ga je pogledao i divio mu se i radovao mu se i rekao Haiqâru: 'Je li ovo tvoj sin, o Haiqâr? Molim se da ga Bog sačuva. I kao što si ti služio meni i mom ocu Sarhadumu, tako neka mi ovaj tvoj dječak služi i ispunjava moje poduhvate, moje potrebe i posao, kako bih ga počastio i učinio moćnim radi tebe.'
23 I Haiqâr se poklonio kralju i rekao mu: 'Neka tvoja glava živi, o moj gospodaru kralju, zauvijek! Tražim od tebe da budeš strpljiv s mojim dječakom Nadanom i da mu oprostiš greške da bi ti mogao služiti kako dolikuje.'
24 Tada mu se kralj zakleo da će ga učiniti najvećim od svojih miljenika i najmoćnijim od svojih prijatelja i da će biti s njim u svakoj časti i poštovanju. I poljubio mu je ruke i oprostio se od njega.
25 I uze Nadana. sin njegove sestre s njim i smjestio ga u salon i krenuo da ga uči noću i danju dok ga nije natrpao mudrošću i znanjem više nego kruhom i vodom.

POGLAVLJE 2

"Almanah siromašnog Richarda" iz davnih dana. Besmrtna pravila ljudskog ponašanja koja se tiču novca, žena, odijevanja, posla, prijatelja. Posebno zanimljive poslovice nalaze se u stihovima 12, 17, 23,

37, 45, 47. Uporedite stih 63 sa nekim cinizmom današnjice.
1 Tako ga je poučio govoreći: 'O sine moj! poslušajte moj govor i poslušajte moj savjet i zapamtite šta govorim.
2 O sine moj! ako čuješ riječ, neka umre u tvom srcu, i ne otkrivaj je drugome, da ne postane živ ugalj i da ti ne opeče jezik i da ti nanese bol u tijelu, i da zadobiješ sramotu, i da se osramotiš pred Bogom i covece.
3 O sine moj! ako si čuo izvještaj, ne širi ga; i ako si nešto vidio, ne pričaj.
4 O moj sine! olakšaj slušaocu svoju elokvenciju i ne žuri sa odgovorom.
5 O moj sine! kad išta čuješ, ne skrivaj to.
6 O moj sine! ne otpuštajte zapečaćeni čvor, niti ga odvezujte, i ne zatvarajte olabavljeni čvor.
7 O moj sine! ne žudite za vanjskom ljepotom, jer ona jenjava i prolazi, ali časno sjećanje traje do kraja.
8 O sine moj! neka te blesava žena ne zavara svojim govorom, da ne umreš najjadnijom smrću, i da te ne zaplete u mrežu dok ne budeš u zamci.
9 O moj sine! ne poželi ženu obučenu haljinom i melemom, koja je prezrena i glupa u svojoj duši. Teško tebi ako joj pokloniš bilo što što je tvoje, ili joj predaš ono što je u tvojoj ruci i ona te navede na grijeh, i Bog se razgnjevi na tebe.
10 O sine moj! ne budite poput badema, jer ono rađa lišće prije svih drveća, a jestivo voće poslije svih, nego budite kao dud, koji rađa jestivo voće prije svih stabala, a lišće poslije svih njih.
11 O sine moj! sagni svoju glavu nisko, i ublaži svoj glas, i budi ljubazan, i idi pravim putem, i ne budi lud. I ne diži glas kad se smiješ, jer da se na sav glas gradi kuća, magarac bi gradio mnogo kuća svaki dan; i da se plug vozio zbog snage, ralo se nikada ne bi izvadilo ispod ramena deva.
12 O m sine! vaditi kamenje s mudrim čovjekom bolje je nego piti vino sa žalosnim čovjekom.
13 O sine moj! izlij svoje vino na grobove pravednika i ne pij sa neukim, prezrivim ljudima.
14 O sine moj! drži se mudraca koji se boje Boga i budi kao oni, i ne prilazi neznalicama, da ne postaneš kao on i ne naučiš se putevima njegovim.
15 O moj sine! kad ti nađeš druga ili prijatelja, probaj ga, a zatim ga učini za druga i prijatelja; i ne hvali ga bez iskušenja; i ne kvari svoj govor sa čovekom kome nedostaje mudrosti.
16 O moj sine! dok ti cipela stoji na nozi, hodaj s njom po trnju, i napravi put svome sinu, svom domu i svojoj djeci, i zategni svoj brod prije nego što krene na more i njegove valove i potone i on ne može sacuvan.
17 O sine moj! ako bogataš pojede zmiju, kažu: "To je od njegove mudrosti", a ako je jede siromah, ljudi kažu: "Od njegove gladi."
18 O sine moj! zadovoljan je hljebom nasušnim tvojim i dobrima tvojim, i ne žudi za tuđim.
19 O sine moj! Ne budi susjed bezumniku, i ne jedi s njim kruha, i ne raduj se nevoljama bližnjih svojih. Ako te tvoj neprijatelj povrijedi, pokaži mu dobrotu.
20 O moj sine! čovjek koji se boji Boga, ti ga se bojiš i poštuješ ga.
21 O moj sine! neznalica pada i posrće, a mudrac, ako se i spotakne, nije potresen, a i ako padne brzo ustaje, a ako je bolestan, može se pobrinuti za svoj život. Ali što se tiče neukog, glupog čoveka, za njegovu bolest nema leka.
22 O sine moj! ako ti priđe čovjek koji je inferiorniji u odnosu na tebe, idi naprijed u susret i ostani stajati, a ako ti ne može nadoknaditi, njegov Gospodar će te nadoknaditi za njega.
23 O sine moj! ne štedi da tučeš svog sina, jer je trljanje tvoga sina kao gnoj za vrt, i kao vezivanje usta torbice, i kao privezivanje zvijeri, i kao zatvaranje vrata.
24 O sine moj! obuzdaj svog sina od zla i nauči ga ponašanju prije nego što se pobuni protiv tebe i dovede te u prezir među ljudima i objesi svoju glavu na ulice i skupštine i budeš kažnjen za zlo njegovih zlih djela.
25 O moj sine! nabavi sebi debelog vola s kožicom i magarca velikog s kopitima, i ne nabavi vola sa velikim rogovima, niti se sprijatelji sa lukavim čovjekom, niti uzmi svadljivog roba, niti lopovsku sluškinju za sve što počiniš njima će upropastiti.
26 O moj sine! neka te roditelji tvoji ne proklinju, neka bude zadovoljan Gospod s njima; jer je rečeno: „Onaj ko prezire svog oca ili svoju majku neka umre smrću (mislim na smrt grijeha); a ko poštuje roditelje, produžit će svoje dane i svoj život i vidjet će sve što je dobro. "
27 O moj sine! ne idi putem bez oružja, jer ne znaš kada te neprijatelj može susresti, da budeš spreman za njega.
28 O sine moj! ne budi kao golo drvo bez lišća koje ne raste, nego budi kao drvo prekriveno svojim lišćem i svojim granama; jer čovjek koji nema ni žene ni djece osramoćen je na svijetu i mrze ga kao drvo bez lišća i ploda.
29 O sine moj! budi kao plodno drvo kraj puta, čiji plod jedu svi koji prolaze, a zvijeri pustinjske počivaju pod njegovom sjenom i jedu lišće njegovo.
30 O moj sine! svaka ovca koja zaluta sa svog puta i njeni drugovi postaje hrana za vuka.
31 O moj sine! ne govori: "Moj gospodar je budala, a ja sam mudar" i ne govori o neznanju i ludosti, da ne budeš prezren od njega.
32 O sine moj! ne budi jedan od onih slugu, kojima njihovi gospodari govore: "Bježi od nas", nego budi jedan od onih kojima oni kažu: "Približi se i približi nam se."
33 O sine moj! ne mazi svog roba u prisustvu njegovog druga, jer ne znaš koji će ti od njih na kraju biti od najveće vrijednosti.
34 O sine moj! Ne boj se Gospodara svoga koji te je stvorio, da ne prećuti na tebe.
35 O sine moj! učini svoj govor poštenim i zasladi svoj jezik; i ne dozvoli svom saputniku da gazi tvoju nogu, da ti ne bi u nekom drugom trenutku zgazio grudi.
36 O sine moj! ako pretučeš mudrog čovjeka riječju mudrosti, ona će vrebati u njegovim grudima poput suptilnog osjećaja stida; ali ako neukog udariš štapom, on neće ni razumjeti ni čuti.

37 O moj sine! ako pošalješ mudrog čovjeka za svoje potrebe, nemoj mu davati mnogo naređenja, jer će on obaviti tvoj posao kako želiš; a ako pošalješ budalu, ne naređuj mu, nego idi sam i radi svoj posao, jer ako ti naredi mu, on neće učiniti ono što želiš. Ako te pošalju poslom, požuri da ga brzo ispuniš.
38 O sine moj! ne pravi neprijatelja od čovjeka jačeg od sebe, jer će on uzeti tvoju mjeru i osvetiti ti se.
39 O sine moj! iskušaj svog sina i svog slugu prije nego im predaš svoje posjede, da ih ne pokvare; jer onaj ko ima punu ruku naziva se mudrim, čak i ako je glup i neznalica, a onaj koji ima praznu ruku naziva se siromahom, neznalicom, čak i ako je princ mudraca.
40 O sine moj! Pojeo sam kolocint i progutao aloju, i nisam našao ništa gorko od siromaštva i oskudice.
41 O moj sine! nauči svog sina štedljivosti i gladi, da bi mogao dobro upravljati svojim domaćinstvom.
42 O moj sine! ne podučavaj neznalice jeziku mudrih ljudi, jer će mu to biti teško.
43 O moj sine! ne pokazuj svoje stanje prijatelju svom, da ne budeš prezren od njega.
44 O sine moj! sljepoća srca je teža od sljepoće očiju, jer se sljepoća očiju može voditi malo po malo, ali sljepoća srca se ne vodi, i ono napušta pravi put i ide krivim način.
45 O sine moj! spoticanje čovjeka nogom bolje je nego posrtanje n jezikom.
46 O sine moj! prijatelj koji je blizu je bolji od boljeg brata koji je daleko.
47 O moj sine! ljepota blijedi, ali učenje traje, i svijet jenjava i postaje uzaludan, ali dobro ime niti postaje uzaludno niti nestaje.
48 O sine moj! čovjeku koji nema odmora, njegova smrt bila je bolja od njegovog života; i zvuk plača bolji je od zvuka pjevanja; jer tuga i plač, ako je u njima strah Božji, bolji su od zvuka pjevanja i veselja.
49 O dijete moje! bedro žabe u tvojoj ruci bolje je od guske u loncu tvoga susjeda; a ovca blizu tebe bolja je od vola daleko; i vrabac u tvojoj ruci bolji je od hiljadu vrabaca koji lete; a siromaštvo koje skuplja bolje je od raspršivanja mnogo hrane; a živa lisica je bolja od mrtvog lava; a funta vune je bolja od funte bogatstva, mislim zlata i srebra; jer su zlato i srebro skriveni i pokriveni u zemlji, i ne vide se; ali vuna ostaje na pijacama i vidi se, i lepota je onome ko je nosi.
50 O sine moj! malo bogatstvo je bolje od raštrkanog bogatstva.
51 O moj sine! živ pas je bolji od mrtvog siromaha.
52 O moj sine! siromah koji čini dobro je bolji od bogatog čoveka koji je mrtav u gresima.
53 O moj sine! zadrži riječ u svom srcu, i bit će ti mnogo, i čuvaj se da ne otkriješ tajnu svog prijatelja.
54 O moj sine! neka ni jedna riječ ne izlazi iz tvojih usta dok se ne posavjetuješ srcem svojim. I nemoj stajati između ljudi koji se svađaju, jer od rđave riječi dolazi do svađe, a od svađe dolazi do rata, a od rata dolazi borbe, a ti ćeš biti prisiljen svjedočiti; ali bježi odande i odmori se.
55 O sine moj! ne suprotstavljaj se čovjeku jačem od sebe, već nabavi strpljiv duh, izdržljivost i pošteno ponašanje, jer od toga nema ništa izvrsnije.
56 O sine moj! ne mrzi svog prvog prijatelja, jer drugi možda neće trajati.
57 O moj sine! posjeti siromaha u njegovoj nevolji i govori o njemu u sultanovom prisustvu, i potrudi se da ga spasiš od lavljih usta.
58 O moj sine! ne raduj se smrti svog neprijatelja, jer ćeš mu nakon malo vremena biti bližnji, a onoga koji ti se ruga poštuj i počasti i unaprijed s njim u pozdravu.
59 O moj sine! ako bi voda stajala na nebu, i crna vrana postala bijela, a smirna postala slatka kao med, onda bi neuki ljudi i budale mogli razumjeti i postati mudri.
60 O moj sine! ako želiš biti mudar, zadrži svoj jezik da ne laže, i ruku svoju od krađe, i oči svoje da ne gledaju zlo; onda ćeš se zvati mudrim.
61 O moj sine! neka te mudar bije štapom, ali neka te budala ne maže slatkim melemom. Budi skroman u mladosti i bićeš počašćen u starosti.
62 O moj sine! ne odoljeti čovjeku u dane njegove moći, niti rijeku u dane njenog potopa.
63 O moj sine! ne žurite u vjenčanju žene, jer ako ispadne dobro, ona će reći: 'Gospodaru, pobrini se za mene'; a ako se pokaže da je bolesno, ona će ga ocijeniti ko je bio uzrok tome.
64 O moj sine! ko je elegantan u svojoj haljini, isti je i u svom govoru; a onaj ko ima rđav izgled u svojoj haljini, isti je i u svom govoru.
65 O moj sine! ako si počinio krađu, javi to sultanu i daj mu dio toga, da se izbaviš od njega, jer ćeš inače podnijeti gorčinu.
66 O moj sine! sprijateljite se s čovjekom čija je ruka sita i puna, a ne sprijateljite se s čovjekom čija je ruka zatvorena i gladna.
67 Postoje četiri stvari u kojima ni kralj ni njegova vojska ne mogu biti sigurni: ugnjetavanje od strane vezira, i loša vlada, i izopačenje volje, i tiranija nad podanikom; i četiri stvari koje se ne mogu sakriti: razboriti i ludi, i bogati i siromašni.'

POGLAVLJE 3

Ahikar se povlači iz aktivnog učešća u državnim poslovima. Svoju imovinu predaje svom izdajničkom nećaku. Evo nevjerovatne priče o tome kako nezahvalni rasipnik postaje krivotvoritelj. Pametna zavera da se Ahikar zaplete, dovodi do toga da on bude osuđen na smrt. Očigledno kraj Ahikara.
1 Ovako je govorio Haiqâr, i kada je završio ove naredbe i poslovice Nadanu, sinu svoje sestre, zamislio je da će ih sve zadržati, a nije znao da umjesto toga pokazuje umor i prezir i podsmijeh.
2 Nakon toga Haiqâr je mirno sjedio u svojoj kući i predao Nadanu svu svoju robu, i robove, i sluškinje, i konje, i stoku, i sve ostalo što je posjedovao i stekao; a moć nadmetanja i zabranjivanja ostala je u Nadanovim rukama.
3 I Haiqâr je sjedio u svojoj kući, a Haiqâr je s vremena na vrijeme odlazio i odao počast kralju i vraćao se kući.

4 Sada kada je Nadan shvatio da je moć nagovaranja i zabranjivanja u njegovoj vlastitoj ruci, prezreo je Haiqârov položaj i rugao mu se, i počeo da ga okrivljuje kad god bi se pojavio, govoreći: 'Moj ujak Haiqâr je u zastoju, a on sada ne zna ništa.'
5 I počeo je tući robove i sluškinje, i prodavati konje i deve i biti rasipnički sa svime što je posjedovao njegov ujak Haiqâr.
6 A kada je Haiqâr vidio da nema sažaljenja prema svojim slugama ni prema svom domu, ustao je i otjerao ga iz njegove kuće, i poslao da obavijesti kralja da je rasuo svoje imanje i svoju hranu.
7 I kralj je ustao, pozvao Nadana i rekao mu: 'Dok je Haiqâr zdrav, niko neće vladati njegovom imovinom, ni njegovom kućom, ni njegovom imovinom.'
8 I Nadanova ruka je bila podignuta sa njegovog strica Haiqâra i sa svih njegovih dobara, a u međuvremenu on nije ni ulazio ni izlazio, niti ga je pozdravljao.
9 Tada mu se Haiqâr pokajao zbog svog truda sa Nadanom, sinom svoje sestre, i nastavio je biti veoma tužan.
10 I Nadan je imao mlađeg brata po imenu Benuzârdân, pa ga je Haiqâr uzeo sebi umjesto Nadana, te ga je odgojio i počastio najvećom čašću. I predao mu je sve što je posjedovao i postavio ga za upravitelja svoje kuće.
11 Sada kada je Nadan shvatio šta se dogodilo, obuzela ga je zavist i ljubomora, i počeo je da se žali svima koji su ga ispitivali, i da se ruga svom ujaku Haiqâru, govoreći: 'Moj ujak me je otjerao iz svoje kuće i preferirao mog brata nego mene, ali ako mi Svevišnji Bog da moć, nanijet ću mu nesreću da bude ubijen.'
12 I Nadan je nastavio meditirati o kamenu spoticanja koji bi mogao smisliti za njega. I nakon nekog vremena Nadan je to preokrenuo u svom umu i napisao pismo Ahišu, sinu Šaha Mudrog, kralja Perzije, govoreći ovako:
13 'Mir i zdravlje, moć i čast od Senaheriba, kralja Asirije i Ninive, i od njegovog vezira i njegovog sekretara Haiqâra tebi, o veliki kralju! Neka bude pensa između tebe i mene.
14 I kada ovo pismo stigne do tebe, ako ustaneš i pođeš brzo u ravnicu Nisrin, u Asiriju i Ninivu, predat ću ti kraljevstvo bez rata i bez borbenog reda.'
15 I napisao je još jedno pismo u ime Haiqâr faraonu, kralju Egipta. 'Neka bude mir između tebe i mene, o moćni kralju!
16 Ako u vrijeme kada ovo pismo stigne do tebe, ustaneš i odeš u Asiriju i Ninivu do ravnice Nisrîn, ja ću ti predati kraljevstvo bez rata i borbe.'
17 I pisanje Nadana bilo je poput pisanja njegovog strica Haiqâra.
18 Zatim je presavio dva pisma i zapečatio ih pečatom svog strica Haiqâra; oni su ipak bili u kraljevoj palati.
19 Zatim je otišao i napisao pismo od kralja svom stricu Haiqâru: 'Mir i zdravlje mom veziru, mom sekretaru, mom kancelaru, Haiqâru.
20 O Haiqâr, kada ti ovo pismo stigne, okupi sve vojnike koji su s tobom, neka budu savršeni u odjeći i broju, i dovedi mi ih petog dana u ravnicu Nisrin.
21 A kad me vidiš kako dolazim prema tebi, požuri i natjeraj vojsku da krene protiv mene kao neprijatelja koji bi se borio sa mnom, jer sa sobom imam ambasadore faraona, kralja Egipta, da vide snagu naše armije i mogu nas se bojati, jer su oni naši neprijatelji i mrze nas.'
22 Zatim je zapečatio pismo i poslao ga u Haiqâr od strane jednog od kraljevih slugu. I uzeo je drugo pismo koje je napisao i raširio ga pred kraljem, pročitao mu ga i pokazao mu pečat.
23 A kada je kralj čuo što je bilo u pismu, bio je zbunjen velikom zbunjenošću i razbjesnio se velikim i žestokim gnjevom, i rekao: 'Ah, pokazao sam svoju mudrost! šta sam učinio Haiqâru da je pisao ova pisma mojim neprijateljima? Je li ovo moja naknada od njega za moje koristi prema njemu?'
24 A Nadan mu reče: 'Ne žalosti se, kralju! niti se ljutimo, nego hajdemo u ravnicu Nisrin i vidjeti da li je priča istinita ili ne.'
25 Tada je Nadan ustao petog dana i uzeo kralja i vojnike i vezira, i oni su otišli u pustinju u ravnicu Nisrîn. I kralj je pogledao, i gle! Haiqâr i vojska su bili u nizu.
26 A kada je Haiqâr vidio da je kralj tamo, prišao je i dao znak vojsci da se kreće kao u ratu i da se bori u nizu protiv kralja kako je pronađeno u pismu, ne znajući za koju jamu je Nadan iskopao njega.
27 I kada je kralj vidio Haiqârov čin, obuzela ga je tjeskoba, užas i zbunjenost, i razbjesnio se velikim gnjevom.
28 A Nadan mu reče: 'Jesi li vidio, o moj gospodaru kralju! šta je ovaj jadnik uradio? ali nemoj se ljutiti i ne žalosti se niti boli, nego idi svojoj kući i sjedi na svom prijestolju, a ja ću ti donijeti Haiqâr vezanog i okovanog lancima, i otjerat ću tvog neprijatelja od tebe bez muke.'
29 I kralj se vratio na svoj prijesto, provociran zbog Haiqâra, i nije učinio ništa u vezi s njim. I Nadan je otišao do Haiqâra i rekao mu: 'Allah, o moj ujače! Kralj se zaista raduje u tebi velikom radošću i zahvaljuje ti što si učinio ono što ti je naredio.
30 A sada me je poslao k tebi da otpustiš vojnike na njihove dužnosti i dođeš k njemu sa svojim rukama vezanim iza sebe i nogama okovanim lancima, da faraonovi ambasadori to vide i da kralj bude strahuju od njih i njihovog kralja.'
31 Tada odgovori Haiqâr i reče: 'Čuti znači poslušati.' I on odmah ustane, sveza ruke iza sebe i okova noge.
32 I Nadan ga uze i pođe s njim kralju. A kada je Haiqâr ušao u kraljevo prisustvo, poklonio se pred njim na zemlji i poželio kralju moć i vječni život.
33 Tada je kralj rekao: 'O Haiqâr, moj sekretare, upravitelju mojih poslova, moj kancelaru, vladaru moje države, reci mi kakvo sam ti zlo učinio da si me nagradio ovim ružnim djelom.'
34 Zatim su mu pokazali slova napisana i sa njegovim pečatom. A kada je Haiqâr to vidio, njegovi udovi su zadrhtali i jezik mu je bio vezan odjednom, i nije mogao progovoriti ni riječ od straha; ali je spustio glavu prema zemlji i bio je nem.
35 A kada je kralj to vidio, bio je siguran da je to od njega, pa je odmah ustao i naredio im da ubiju Haiqâra i da ga udare mačem po vratu izvan grada.

36 Tada je Nadan vrisnuo i rekao, 'O Haiqâr, o crno lice! što ti koristi tvoja meditacija ili tvoja moć u činjenju ovog djela kralju?'
37 Tako kaže pripovjedač. A ime mačevaoca bilo je Abu Samîk. A kralj mu reče: 'O mačevaoče! ustani, idi, zacijepi vrat Haiqâru na vratima njegove kuće, i odbaci njegovu glavu od njegovog tijela sto lakata.'
38 Tada je Haiqâr kleknuo pred kraljem i rekao: 'Neka moj gospodar kralj živi zauvijek! i ako želiš da me ubiješ, neka ti se želja ispuni; i znam da nisam kriv, ali bezbožnik traži račun za svoju zloću; ipak, o moj gospodaru kralju! Preklinjem te i tvoje prijateljstvo, dopusti mačevaocu da moje tijelo preda mojim robovima, da me sahrane, i neka tvoj rob bude tvoja žrtva.'
39 Kralj je ustao i zapovjedio mačevaocu da postupi s njim po njegovoj želji.
40 I odmah je naredio svojim slugama da uzmu Haikara i mačevaoca i pođu s njim goli kako bi ga mogli ubiti.
41 A kada je Haiqâr sa sigurnošću znao da će biti ubijen, poslao je svojoj ženi i rekao joj: 'Izađi i upoznaj me, neka bude s tobom hiljadu mladih djevica, i obuci ih u ljubičaste haljine i svila da mogu plakati za mnom prije moje smrti.
42 I pripremite stol za mačevaoca i za njegove sluge. I pomiješajte puno vina da piju.'
43 I učinila je sve što joj je naredio. I bila je veoma mudra, pametna i razborita. I ujedinila je svu moguću ljubaznost i učenje.
44 A kada je stigla kraljeva vojska i mačevalac, nađoše sređen stol, vino i luksuzna pića, i počeše jesti i piti dok se nisu najeli i napili.
45 Tada Haiqâr odvoji mačevaoca u stranu i reče: 'O Abu Samik, zar ne znaš da sam te uzeo i sakrio na određeno mjesto, kada je Sarhadum, otac Senaheribov, htio da te ubije kraljev gnev je splasnuo i on je tražio tebe?
46 I kad sam te doveo u njegovu prisutnost, on se radovao tebi; a sada se sjeti dobrote koju sam ti učinio.
47 I znam da će se kralj pokajati zbog mene i da će se naljutiti velikim gnjevom zbog mog pogubljenja.
48 Jer nisam kriv, a kad me predstaviš pred njim u njegovoj palači, dočekat ćeš veliku sreću i znati da me je Nadan sin moje sestre prevario i učinio mi ovo loše djelo, i kralj će se pokajati što me je ubio; a sada imam podrum u bašti svoje kuće i niko ne zna za njega.
49 Sakrij me u njemu sa znanjem moje žene. A ja imam roba u zatvoru koji zaslužuje da bude ubijen.
50 Izvedite ga i obucite ga u moju odjeću, i naredite slugama da ga ubiju kada su pijani. Neće znati koga ubijaju.
51 I odbaci njegovu glavu sto lakata od njegovog tijela, i daj njegovo tijelo mojim robovima da ga pokopaju. I sakupićeš veliko blago sa mnom.
52 I tada je mačevalac učinio kako mu je Haiqâr naredio, i otišao je do kralja i rekao mu, 'Neka tvoja glava živi zauvijek!'
53 Tada mu je Haiqârova žena u skrovištu svake sedmice davala ono što mu je bilo dovoljno, i niko za to nije znao osim nje same.
54 I priča je izvještavana i ponavljana i širila se po svim mjestima o tome kako je Haiqâr Mudrac ubijen i mrtav, i svi ljudi tog grada su tugovali za njim.
55 I oni su plakali i govorili: 'Jao tebi, o Haiqâr! i za tvoju učenost i tvoju ljubaznost! Kako tužno zbog tebe i zbog tvog znanja! Gdje se može naći još jedan poput tebe? i gdje može postojati čovjek tako inteligentan, tako učen, tako vješt u vladanju da liči na tebe da bi mogao popuniti tvoje mjesto?'
56 Ali kralj se kajao zbog Haiqâra, i njegovo pokajanje mu nije pomoglo.
57 Zatim je pozvao Nadana i rekao mu: 'Idi i povedi svoje prijatelje sa sobom i napravi tugu i plač za svojim ujakom Haiqârom, i naricaj za njim kao što je običaj, odajući počast njegovom sjećanju.'
58 Ali kada je Nadan, budalasti, neuki, tvrdoglavi, otišao u kuću svog strica, on nije ni plakao, ni tugovao ni jadikovao, nego je okupio bezdušne i raskalašene ljude i krenuo da jedu i piju.
59 I Nadan je počeo da hvata sluškinje i robove koji su pripadali Haiqâru, i vezao ih i mučio ih i trljao ih bolnim trljanjem.
60 I nije poštovao ženu svog strica, onu koja ga je odgojila kao svog sina, već je želio da ona padne u grijeh s njim.
61 Ali Haiqâr je bio posječen u skrovište, i čuo je plač svojih robova i svojih susjeda, i hvalio je Svevišnjeg Boga, Milostivog, i zahvaljivao, i uvijek se molio i molio Svevišnjeg Boga .
62 I mačevalac je s vremena na vrijeme dolazio do Haiqâra dok je bio usred skrovišta; i Haiqâr je dolazio i molio ga. I on ga je utješio i poželio mu izbavljenje.
63 I kada je u drugim zemljama objavljena priča da je Haiqâr Mudrac ubijen, svi kraljevi su bili ožalošćeni i prezreli kralja Sennaheriba, i jadikovali su nad Haiqârom, rješavačem zagonetki.

POGLAVLJE 4

"Zagonetke Sfinge." Šta se zaista dogodilo Ahikaru. Njegov povratak.
1 I kada se egipatski kralj pobrinuo da Haiqâr bude ubijen, on je odmah ustao i napisao pismo kralju Senaheribu, podsjećajući ga u njemu 'na mir i zdravlje, moć i čast koje želimo posebno za tebe, moj voljeni brat, kralj Senaherib.
2 Želio sam da sagradim dvorac između neba i zemlje, i želim da mi od sebe pošalješ mudrog, pametnog čovjeka da mi ga sagradi i da mi odgovori na sva moja pitanja i da dobijem porezi i carine Asirije za tri godine.'
3 Zatim je zapečatio pismo i poslao ga Senaheribu.
4 Uzeo ga je i pročitao i dao svojim vezirima i plemićima svog kraljevstva, i oni su bili zbunjeni i posramljeni, a on se razgnjevio velikim gnjevom i bio je zbunjen kako da postupi.
5 Zatim je okupio starce i učene ljude i mudrace i filozofe, i gatare i astrologe i sve koji su bili u njegovoj zemlji, i pročitao im pismo i rekao im: 'Ko će od vas otići do faraona, kralja Egipta i odgovoriti mu na njegova pitanja?'

6 I rekoše mu: 'O naš gospodaru kralju! znaj da u tvom kraljevstvu nema nikoga ko je upoznat sa ovim pitanjima osim Haiqâra, tvog vezira i sekretara.
7 Ali što se tiče nas, nemamo vještine u tome, osim ako to nije Nadan, sin njegove sestre, jer ga je naučio svoj svojoj mudrosti i učenosti i znanju. Pozovi ga k sebi, možda bi mogao razriješiti ovaj tvrdi čvor.'
8 Tada je kralj pozvao Nadana i rekao mu: 'Pogledaj ovo pismo i shvati šta je u njemu.' A kada ga je Nadan pročitao, rekao je: 'O moj gospodaru! ko može sagraditi dvorac između neba i zemlje?'
9 A kada je kralj čuo Nadanov govor, tugovao je velikom i bolnom tugom, i sišao sa svog prijestolja i sjeo u pepeo, i počeo jecati i naricati nad Haiqârom.
10 Govoreći: 'O moja tugo! O Haiqâr, koji si znao tajne i zagonetke! teško meni zbog tebe, o Haiqâr! O učitelju moje zemlje i vladaru moga kraljevstva, gdje ću naći tebi sličnog? O Haiqâr, o učitelju moje zemlje, gdje da se obratim za tebe? teško meni zbog tebe! kako sam te uništio! i slušao sam kako govori glupi, neuki dječak bez znanja, bez religije, bez muškosti.
11 Ah! i opet Ah za sebe! ko mi te može dati samo jednom, ili mi javiti da je Haiqâr živ? i dao bih mu polovinu svog kraljevstva.
12 Odakle mi ovo? Ah, Haiqâr! da te vidim samo jednom, da se nasitim da te gledam i da te uživam.
13 Ah! O moja tuga za tobom za sva vremena! O Haiqâr, kako sam te ubio! i nisam se zadržao u tvom slučaju dok nisam vidio kraj stvari.'
14 A kralj je nastavio plačući noću i danju. Sada kada je mačevalac ugledao kraljev gnev i njegovu tugu za Haiqârom, njegovo srce se smekšalo prema njemu, pa je prišao njemu i rekao mu:
15 'O moj gospodaru! naredi svojim slugama da mi odrube glavu.' Tada mu je kralj rekao: 'Teško tebi, Abu Samîk, šta si ti kriv?'
16 A mačevalac mu reče: 'O moj gospodaru! svaki rob koji postupa suprotno riječi svoga gospodara biva ubijen, a ja sam postupio protivno tvojoj zapovijesti.'
17 Tada mu je kralj rekao. 'Teško tebi, o Abu Samîk, u čemu si postupio suprotno mojoj naredbi?'
18 A mačevalac mu reče: 'O moj gospodaru! ti si mi naredio da ubijem Haiqâra, i znao sam da ćeš se pokajati zbog njega, i da mu je učinjena nepravda, i sakrio sam ga na određeno mjesto, i ubio sam jednog od njegovih robova, i on je sada siguran u cisterna, i ako mi narediš, dovest ću ti ga.'
19 I kralj mu je rekao. 'Teško tebi, o Abu Samîk! ti si mi se rugao i ja sam tvoj gospodar.'
20 A mačevalac mu reče: 'Ne, ali životom tvoje glave, o moj gospodaru! Haiqâr je živ i siguran.'
21 A kada je kralj čuo tu riječ, osjetio je siguran u stvar, i glava mu je zaplivala, i onesvijestio se od radosti, i naredio im je da donesu Haiqâr.
22 I on reče mačevaocu: 'O pouzdani slugo! ako je tvoj govor istinit, rado bih te obogatio i uzvisio tvoje dostojanstvo iznad svih tvojih prijatelja.'
23 I mačevalac je išao veseleći se dok nije došao u Haiqârovu kuću. I otvorio je vrata skrovišta, i sišao i zatekao Haikara kako sjedi, hvali Boga i zahvaljuje Mu.
24 I on mu je viknuo govoreći: 'O Haiqâr, ja donosim najveću radost, sreću i užitak!'
25 A Haiqâr mu reče: 'Kakve su vijesti, o Abu Samîk?' I ispričao mu je sve o faraonu od početka do kraja. Onda ga je uzeo i otišao kralju.
26 I kada ga je kralj pogledao, vidio ga je u stanju oskudice, i da mu je kosa narasla kao kod divljih zvijeri, a nokti poput kandži orla, i da mu je tijelo prljavo od prašine, i boja njegovog lica se promenila i izbledela i sada je bila poput pepela.
27 I kada ga je kralj vidio, zažalio se zbog njega i odmah ustao, zagrlio ga i poljubio, i zaplakao nad njim i rekao: 'Hvaljen neka je Bog! ko te je vratio meni.'
28 Zatim ga je utješio i utješio. I skinuo je svoj ogrtač, i obukao ga na mačevaoca, i bio je veoma milostiv prema njemu, i dao mu veliko bogatstvo, i dao Haiqâr da se odmori.
29 Tada je Haiqâr rekao kralju: 'Neka moj gospodar kralj živi zauvijek! To su djela djece svijeta. Podigao sam sebi palmu da se mogu osloniti na nju, a ona se sagnula u stranu i bacila me.
30 Ali, o moj Gospode! pošto sam se pojavio ispred tebe, neka te ne tlači! A kralj mu reče: 'Blagoslovljen neka je Bog, koji ti je ukazao milost i znao da ti je učinjena nepravda, te te spasio i izbavio od smrti.
31 Ali idi u toplu kupku, obrij glavu, podreži nokte, promijeni odjeću i zabavljaj se četrdeset dana, da bi sebi učinio dobro i poboljšao svoje stanje i boju svog lica mogu ti se vratiti.'
32 Tada je kralj skinuo svoju skupocjenu haljinu, i obukao je Haiqâr, a Haiqâr je zahvalio Bogu i poklonio se kralju, i otišao u svoj stan veseo i sretan, hvaleći Svevišnjeg Boga.
33 I ukućani njegova radovaše se s njim, i njegovi prijatelji i svi koji su čuli da je živ, radovali su se i njegovi.

POGLAVLJE 5

Ahikaru se pokazuje pismo "zagonetki". Momci na orlovima. Prva vožnja "avionom". Odlazak u Egipat. Ahikar, kao čovjek mudrosti ima i smisao za humor. (Stih 27).
1 I učini kako mu je kralj naredio, i odmori se četrdeset dana.
2 Zatim je obukao svoju najsjajniju haljinu i otišao jahati kralju, sa svojim robovima iza sebe i ispred njega, radostan i oduševljen.
3 Ali kada je Nadan sin njegove sestre shvatio šta se dešava, obuzeo ga je strah i užas, i on je bio zbunjen, ne znajući šta da radi.
4 I kada je Haiqâr to vidio, ušao je u kraljevo lice i pozdravio ga, a on mu je uzvratio pozdrav i natjerao ga da sjedne pored njega, govoreći mu:
'O moj dragi Haiqâr! pogledajte ova pisma koja nam je egipatski kralj poslao nakon što je čuo da ste ubijeni.
5 Provocirali su nas i pobijedili nas, a mnogi ljudi naše zemlje pobjegli su u Egipat iz straha od poreza koje je egipatski kralj poslao da traži od nas.

6 Tada je Haiqâr uzeo pismo i pročitao ga i razumio njegov sadržaj.
7 Zatim je rekao kralju. 'Ne ljuti se, o moj gospodaru! Otići ću u Egipat, i vratit ću odgovore faraonu, i pokazaću mu ovo pismo, i odgovorit ću mu o porezima, i poslat ću natrag sve one koji su pobjegli; i posramit ću tvoje neprijatelje uz pomoć Svevišnjeg Boga i za sreću tvoga kraljevstva.'
8 A kada je kralj čuo ovaj Haiqârov govor, obradovao se velikom radošću, i njegovo srce se proširilo i on mu je pokazao naklonost.
9 I Haiqâr reče kralju: 'Daj mi odgodu od četrdeset dana da mogu razmotriti ovo pitanje i riješiti ga.' I kralj je to dozvolio.
10 I Haiqâr je otišao u svoj stan, i naredio je lovcima da za njega uhvate dva mlada orla, i oni su ih uhvatili i doveli k njemu; i naredio je tkačima užadi da mu istkaju dvije užadi od pamuka, svaki od njih dvije hiljade lakata duge, a on je dao dovesti stolare i naredio im da naprave dvije velike kutije, i oni su to uradili.
11 Zatim je uzeo dva mala dječaka i provodio svaki dan žrtvujući jagnjad i hraneći orlove i dječake, i tjerajući dječake da jašu na leđima orlova, i svezao ih je čvrstim čvorom i vezao sajlu za noge orlova, i neka se svaki dan malo po malo uzdižu na udaljenosti od deset lakata, dok se ne naviknu i obrazuju na to; i podigli su se cijelom dužinom užeta dok nisu stigli do neba; dječaci su im na leđima. Onda ih je privukao k sebi.
12 A kada je Haiqâr vidio da mu se želja ispunila, zapovjedio je dječacima da, kada budu podignuti na nebo, viču, govoreći:
13 'Donesite nam glinu i kamen da sagradimo dvorac za kralja faraona, jer smo besposleni.'
14 A Haiqâr ih nikada nije obučavao i vježbao sve dok nisu došli do najveće moguće tačke (vještine).
15 Zatim je ostavivši ih otišao kralju i rekao mu: 'O moj gospodaru! posao je završen prema tvojoj želji. Ustani sa mnom da ti pokažem čudo.'
16 Tako je kralj skočio i sjeo s Haiqârom, otišao na široko mjesto i poslao da dovedu orlove i dječake, a Haiqâr ih je vezao i pustio u zrak cijelom dužinom užadi, a oni su počeli da viču kao on ih je učio. Zatim ih je privukao sebi i stavio na njihova mjesta.
17 I kralj i oni koji su bili s njim začudili su se velikim čudom: i kralj je poljubio Haiqâra između njegovih očiju i rekao mu: 'Idi u miru, o moj ljubljeni! O ponos mog kraljevstva! u Egipat i odgovori na pitanja faraona i pobijedi ga snagom Svevišnjeg Boga.'
18 Zatim se oprostio od njega, uzeo svoje trupe i svoju vojsku i mladiće i orlove i otišao prema egipatskim nastambama; a kada je stigao, okrenuo se prema kraljevoj zemlji.
19 A kada je narod Egipta saznao da je Senaherib poslao čovjeka iz svog Tajnog vijeća da razgovara s faraonom i da odgovori na njegova pitanja, prenijeli su vijest kralju faraonu, a on je poslao grupu svojih tajnih savjetnika da ga dovedu pred njega .
20 I on dođe i uđe u lice faraona, i pokloni mu se kako dolikuje kraljevima.
21 A on mu reče: 'O moj gospodaru kralju! Senaherib, kralj, pozdravlja te s obiljem mira, moći i časti.
22 I poslao je mene, koji sam jedan od njegovih robova, da ti odgovorim na tvoja pitanja i da ispunim svu tvoju želju: jer si poslao da tražim od moga gospodara kralja čovjeka koji će ti sagraditi dvorac između nebo i zemlju.
23 A ja ću uz pomoć Boga Svevišnjega i tvoje plemenite naklonosti i moći mog gospodara, kralja, sagraditi to za tebe kako želiš.
24 Ali, o moj gospodaru kralju! ono što si u njemu rekao o porezima u Egiptu za tri godine - sada je stabilnost kraljevstva stroga pravda, i ako ti pobijediš, a moja ruka nema vještine da ti odgovorim, onda će ti moj gospodar kralj poslati poreze koje si naveo.
25 I ako sam ti odgovorio na tvoja pitanja, ostat će ti da pošalješ sve što si spomenuo mom gospodaru kralju.'
26 I kada je faraon čuo taj govor, začudio se i bio je zbunjen slobodom njegovog jezika i prijatnošću njegovog govora.
27 I kralj faraon mu reče: 'O čovječe! kako se zoveš?' A on reče: 'Tvoj sluga je Abiqâm, a ja mali mrav od mrava kralja Senaheriba.'
28 A faraon mu reče: 'Zar tvoj gospodar nije imao višeg dostojanstva od tebe, da mi je poslao malog mrava da mi odgovori i da razgovara sa mnom?'
29 A Haiqâr mu reče: 'O moj gospodaru kralju! Htio bih se Bogu Svevišnjem da ispunim ono što ti je na umu, jer Bog je sa slabim da zbuni jake.'
30 Tada je faraon naredio da pripreme stan za Abiqâma i opskrbe ga hranom, mesom i pićem i svime što mu je potrebno.
31 I kada je to bilo gotovo, tri dana nakon toga faraon se obukao u ljubičasto i crveno i sjeo na svoj prijesto, a svi njegovi veziri i magnati njegovog kraljevstva stajali su prekriženih ruku, spojenih stopala i pognutih glava.
32 I faraon je poslao po Abikama, i kada mu je predstavljen, poklonio se pred njim i poljubio zemlju ispred sebe.
33 A kralj faraon mu reče: 'O Abikame, kome sam ja sličan? i plemići moga kraljevstva, kome su oni slični?'
34 A Haiqâr mu reče: 'O moj rode moj, ti si kao idol Bel, a plemići tvoga kraljevstva su kao njegove sluge.'
35 On mu reče: 'Idi i vrati se sutra ovamo.' Tako je Haiqâr otišao kako mu je kralj faraon naredio.
36 A sutradan je Haiqâr izašao pred faraona, poklonio se i stao pred kralja. I faraon je bio obučen u crvenu boju, a plemići su bili obučeni u bijelo.
37 I faraon mu reče 'O Abikame, kome sam ja sličan? i plemići moga kraljevstva, kome su oni slični?'
38 A Abiqâm mu reče: 'O moj gospodaru! ti si kao sunce, a sluge tvoje kao snopovi njegovi.' I reče mu faraon: 'Idi u svoj stan i dođi ovamo sutra.'
39 Tada je faraon naredio svom dvoru da nosi čisto bijelo, i faraon je bio obučen kao oni i sjedio je na svom prijestolju, i naredio im je da dovedu Haiqâr. I on uđe i sjede ispred njega.
40 A faraon mu reče: 'O Abikame, kome sam ja sličan? a moji plemići, kome su oni slični?'

41 A Abiqâm mu reče: 'O moj gospodaru! ti si kao mjesec, a tvoji plemići su kao planete i zvijezde.' A faraon mu reče: 'Idi i budi sutra ovdje.'
42 Tada je faraon naredio svojim slugama da nose haljine raznih boja, a faraon je obukao haljinu od crvenog somota, sjeo na prijestolje i naredio im da dovedu Abiqâma. I on uđe i pokloni se pred njim.
43 I on reče, 'O Abiqâm, kome sam ja sličan? i moje vojske, kome su one slične?' A on je rekao: 'O moj gospodaru! ti si kao mjesec april, a tvoje vojske su kao njegovo cvijeće.'
44 A kada je kralj to čuo, obradovao se velikom radošću i rekao: 'O Abiqâm! prvi put si me uporedio sa idolom Belom, a moje plemiće sa njegovim slugama.
45 I drugi put si me uporedio sa suncem, a moje plemiće sa sunčevim zrakama.
46 I treći put si me uporedio sa mesecom, a moje plemiće sa planetama i zvezdama.
47 I četvrti put si me uporedio s mjesecom aprilom, a moje plemiće s njegovim cvijećem. Ali sada, o Abiqâm! reci mi, gospodaru tvoj, kralju Senaheribu, kome je on sličan? i njegovi plemići, kome su oni slični?'
48 I Haiqâr je povikao iz sveg glasa i rekao: 'Budi daleko od mene da spominjem svog gospodara kralja i tebe koji sjediš na svom prijestolju. Ali ustani na noge da ti mogu reći kome je sličan moj gospodar kralj i kome su slični njegovi plemići.'
49 I faraon je bio zbunjen slobodom svog jezika i njegovom smjelošću u odgovoru. Tada je faraon ustao sa svog prijestolja, stao pred Haiqâr-a i rekao mu: 'Reci mi sada da mogu vidjeti kome je sličan tvoj gospodar kralj i njegove plemiće, kome su slični.'
50 A Haiqâr mu reče: 'Moj gospodar je Bog neba, a njegovi plemići su munje i gromovi, a kad on hoće, vjetrovi pušu i kiša pada.
51 I on zapovijeda grmljavini, i svijetli i pada kiša, i on drži sunce, a ono ne daje svoju svjetlost, i mjesec i zvijezde, i oni ne kruže.
52 I on zapovijeda oluji, i ona puše i kiša pada i ona gazi april i uništava njegovo cvijeće i njegove kuće.'
53 I kada je faraon čuo ovaj govor, bio je veoma zbunjen i razbjesnio se velikim gnjevom, i rekao mu: 'O čovječe! reci mi istinu i reci mi ko si ti zapravo.'
54 I rekao mu je istinu. 'Ja sam Haiqâr pisar, najveći od tajnih savjetnika kralja Senaheriba, i ja sam njegov vezir i guverner njegovog kraljevstva, i njegov kancelar.'
55 I on mu reče: 'Rekao si istinu u ovoj riječi. Ali čuli smo za Haiqâra, da ga je kralj Senaherib ubio, a ti se čini da si živ i zdrav.'
56 I Haiqâr mu reče: 'Da, tako je bilo, ali hvala Bogu, koji zna šta je skriveno, jer je moj gospodar kralj naredio da me ubiju, i povjerovao je riječi raskalašnih ljudi, ali je Gospod izbavio ja, i blagosloven je onaj koji se uzda u Njega.'
57 I faraon je rekao Haiqâru, 'Idi, budi sutra ovdje, i reci mi riječ koju nikad nisam čuo od svojih plemića niti od naroda mog kraljevstva i moje zemlje.'

POGLAVLJE 6

Varka uspijeva. Ahikar odgovara na svako faraonovo pitanje. Momci na orlovima su vrhunac dana. Dosjetljivost, koja se tako rijetko nalazi u drevnim spisima, otkrivena je u stihovima 34-45.
1 Haiqâr je otišao u svoj stan i napisao pismo, rekavši u njemu ovako:
2 Od Asirskog kralja Senaheriba. i Ninivu faraonu, kralju Egipta.
3 'Mir tebi, o moj brate! i ono što ti ovim objavljujemo je da bratu trebaju brata i kraljevi jedni od drugih, a nadam se da ćeš mi pozajmiti devet stotina talenata zlata, jer mi je potrebno za opskrbu neke od vojnika, da mogu potrošiti na njih. I nakon malo vremena poslat ću ti ga.'
4 Zatim je presavio pismo i sutradan ga predstavio faraonu.
5 I kada je to vidio, bio je zbunjen i rekao mu: 'Zaista, nikad ni od koga nisam čuo ništa slično ovom jeziku.'
6 Tada mu Haiqâr reče: 'Zaista je ovo dug koji duguješ mom gospodaru kralju.'
7 I faraon je to prihvatio, rekavši: 'O Haiqâr, kao ti je onaj koji je pošten u službi kraljeva.
8 Blagoslovljen Bog koji te je učinio savršenim u mudrosti i ukrasio te filozofijom i znanjem.
9 I sada, o Haiqâr, ostaje ono što želimo od tebe, da sagradiš kao zamak između neba i zemlje.'
10 Tada je Haiqâr rekao: 'Čuti znači poslušati. Sagradiću ti zamak prema tvojoj želji i izboru; ali, o moj gospodaru, pripremam nam kreč i kamen i glinu i majstore, i imam vješte graditelje koji će graditi za tebe kako želiš.'
11 Kralj mu je sve to pripremio, pa su otišli na široko mjesto; i Haiqâr i njegovi momci su došli do njega, i on je poveo orlove i mladiće sa sobom; i kralj i svi njegovi plemići su otišli i ceo grad se okupio da vide šta će Haiqâr učiniti.
12 Tada je Haiqâr pustio orlove iz kutija, i vezao mladiće na leđa, i vezao užad za noge orlova, i pustio ih u zrak. I vinuli su se uvis, dok nisu ostali između neba i zemlje.
13 I momci počeše vikati, govoreći: 'Donesite cigle, donesite glinu, da sagradimo kraljev dvorac, jer stojimo besposleni!'
14 I mnoštvo je bilo zapanjeno i zbunjeno, i čudilo se. I kralj i njegovi plemići su se čudili.
15 I Haiqâr i njegove sluge počeše tući radnike, a oni povikaše na kraljeve trupe, govoreći im: 'Donesite vještim radnicima šta žele i ne ometajte ih u njihovom poslu.'
16 A kralj mu reče: 'Ti si lud; ko može išta dovesti do te udaljenosti?'
17 I Haiqâr mu reče: 'O moj gospodaru! kako da izgradimo zamak u vazduhu? a da je moj gospodar kralj ovdje, sagradio bi nekoliko dvoraca u jednom danu.'
18 I faraon mu reče: 'Idi, o Haiqâr, u svoj stan i odmori se, jer smo odustali od gradnje zamka, a sutra dođi k meni.'
19 Tada je Haiqâr otišao u svoj stan i sutradan se pojavio pred faraonom. A faraon reče: 'O Haiqâr, kakve vijesti ima o konju tvog gospodara? jer kad njiše u

zemlji Asiriji i Ninivi, i naše kobile čuju njegov glas, bacaju svoje mlade.'
20 I kada je Haiqâr čuo ovaj govor, otišao je i uzeo mačku, svezao je i počeo je žestoko bičevati dok to nisu čuli Egipćani, pa su otišli i rekli kralju o tome.
21 I faraon je poslao po Haiqâra i rekao mu: 'O Haiqâr, zašto tako bičuješ i tučeš tu glupu zvijer?'
22 A Haiqâr mu je rekao, moj gospodaru kralju! zaista mi je učinila ružno djelo, i zaslužila je ovo batinanje i bičevanje, jer mi je moj gospodar, kralj Senaherib, dao dobar kurac, a imao je snažan pravi glas i znao je sate dana i noći.
23 I mačka je ove noći ustala i odsjekla glavu i otišla, i zbog ovog djela sam je počastio ovim mazanjem.'
24 A faraon mu reče: 'O Haiqâr, iz svega ovoga vidim da stariš i da si u svome položaju, jer između Egipta i Ninive postoji šezdeset i osam parasanga, i kako je otišla ove noći i odsjekla glavu tvoga kurca i vratiti se?'
25 A Haiqâr mu reče: 'O moj gospodaru! ako je tolika udaljenost između Egipta i Ninive kako bi tvoje kobile mogle čuti kad konj moga gospodara kralja njiše i baca svoje mlade? i kako bi glas konja mogao doprijeti do Egipta?'
26 I kada je faraon to čuo, znao je da je Haiqâr odgovorio na njegova pitanja.
27 I faraon reče, 'O Haiqâr, želim da mi napraviš užad od morskog pijeska.'
28 A Haiqâr mu je rekao: "O moj gospodaru kralju! naredi im da mi donesu konopac iz riznice da mu napravim jedan sličan."
29 Tada je Haiqâr otišao u stražnji dio kuće, i izbušio rupe na nemirnoj obali mora, i uzeo šaku pijeska u svoju ruku, morskog pijeska, i kada je sunce izašlo i prodrlo u rupe, širio je pijesak na suncu dok nije postao kao da je ispleten kao užad.
30 I Haiqâr reče: 'Zapovjedi svojim slugama da uzmu ove užad, i kad god poželiš, ispleću ti neke poput njih.'
31 I faraon je rekao, 'O Haiqâr, ovdje imamo mlinski kamen i on je razbijen i želim da ga zašiješ.'
32 Tada ga je Haiqâr pogledao i našao drugi kamen.
33 I on reče faraonu 'O moj gospodaru! Ja sam stranac: i nemam alat za šivenje.
34 Ali želim da narediš svojim vjernim obućarima da od ovog kamena izrežu šila, da mogu sašiti taj mlinski kamen.'
35 Tada su se faraon i svi njegovi plemići nasmijali. A on reče: 'Blagoslovljen Bog Svevišnji, koji ti je dao ovu pamet i znanje.'
36 I kada je faraon vidio da ga je Haiqâr savladao i vratio mu njegove odgovore, odmah se uzbudio i naredio im da mu skupe trogodišnji porez i da ih donesu u Haiqâr.
37 I skinuo je svoje haljine i obukao ih na Haiqâra, njegove vojnike i njegove sluge, i dao mu troškove njegovog putovanja.
38 I on mu reče: 'Idi u miru, o snago njegovog gospodara i ponos njegovih doktora! da li ti je iko od sultana sličan? Pozdravi svog gospodara, kralja Senaheriba, i reci mu kako smo mu poslali darove, jer su kraljevi zadovoljni s malim.'
39 Tada je Haiqâr ustao, poljubio ruke kralja faraona i poljubio zemlju ispred sebe, i poželio mu snagu i opstanak, i obilje u njegovoj riznici, i rekao mu: 'O moj gospodaru! Želim od tebe da nijedan naš zemljak ne ostane u Egiptu.'
40 I faraon je ustao i poslao navjestitelje da obznane ulicama Egipta da nijedan narod Asirije ili Ninive ne ostane u egipatskoj zemlji, već da pođu s Haiqârom.
41 Tada je Haiqâr otišao i oprostio se od kralja faraona, i krenuo, tražeći zemlju Asiriju i Ninivu; a imao je nešto blaga i veliko bogatstvo.
42 I kada je do kralja Senaheriba stigla vijest da Haiqâr dolazi, izišao mu je u susret i obradovao mu se s velikom radošću, zagrlio ga i poljubio i rekao mu: 'Dobro došao kući, o rođače! moj brat Haiqâr, snaga mog kraljevstva i ponos mog carstva.
43 Pitaj što bi imao od mene, čak i ako želiš polovicu mog kraljevstva i mog posjeda.'
44 Tada mu Haiqâr reče: 'O moj gospodaru kralju, živi zauvijek! Pokažite milost, o moj gospodaru kralju! Abu Samîku umjesto mene, jer je moj život bio u rukama Boga i njegovim.'
45 Tada reče kralj Senaherib: 'Čast ti je, o moj voljeni Haiqâr! Učinit ću položaj Abu Samîka mačevaoca višim od svih mojih tajnih savjetnika i mojih favorita.'
46 Tada ga je kralj počeo pitati kako je prošao s faraonom od njegovog prvog dolaska dok nije otišao iz njegovog prisustva, i kako je odgovorio na sva njegova pitanja, i kako je primio porez od njega i promjene odeće i poklona.
47 I Senaherib se kralj obradovao velikom radošću i rekao Haiqâru: 'Uzmi ono što želiš od ovog danaka, jer je sve u tvojoj ruci.'
48 A Haiqâr sredinom: 'Neka kralj živi zauvijek! Ne želim ništa osim sigurnosti mog gospodara kralja i opstanka njegove veličine.
49 O moj gospodaru! šta mogu učiniti sa bogatstvom i sličnim? ali ako mi pokažeš naklonost, daj mi Nadana, sina moje sestre, da mu nadoknadim ono što mi je učinio, i daj mi njegovu krv i smatram me nevinim za to.'
50 I reče kralj Senaherib: 'Uzmi ga, dao sam ti ga.' I Haiqâr je uzeo Nadana, sina svoje sestre, i svezao mu ruke željeznim lancima, i odveo ga u svoj stan, i stavio mu težak okov na noge, i svezao ga čvrstim čvorom, i nakon što ga je tako svezao, bacio ga je u mračnu sobu, pored penzionog mesta, i odredio Nebu-hala kao stražara nad njim da mu daje veknu hleba i malo vode svaki dan.

POGLAVLJE 7

Prispodobe o Ahikaru u kojima završava obrazovanje svojih nećaka. Upečatljive poređenja. Ahikar dječaka naziva slikovitim imenima. Ovdje se završava priča o Ahikaru.
1 I kad god bi Haiqâr ulazio ili izlazio, grdio je Nadana, sina svoje sestre, govoreći mu mudro:
2 'O Nadane, momče moj! Učinio sam ti sve što je dobro i dobro, a ti si me za to nagradio onim što je ružno i loše i ubijanjem.

3 'O sine moj! kaže se u poslovicama: Ko ne sluša svojim uhom, oni će ga natjerati da sluša ramom svoga.'

4 A Nadan reče: 'Zbog čega si ljut na mene?'

5 A Haiqâr mu je rekao: 'Zato što sam te odgojio i podučio, dao ti čast i poštovanje i učinio te velikim, i odgojio te s najboljim uzgojem, i posadio te na svoje mjesto da bi mogao biti moj nasljednik na svijetu, a ti si me ubio ubistvom i uzvratio si mi mojom propašću.

6 Ali Gospod je znao da mi je učinjena nepravda, i spasio me je od posude koju si mi postavio, jer Gospod leči slomljena srca i sprečava zavidne i ohole.

7 O moj dečko! bio si mi kao škorpion koji kad udari o mesing, probije ga.

8 O moj dečko! ti si poput gazele koja je jela korijenje maddera, a to me dodaje danas, a sutra će pocrnjeti i sakriti se u moje korijenje."

9 O moj dečko! bio si kod onoga ko je vidio svog druga gologu prohladno doba zime; i uzeo je hladnu vodu i polio ga.

10 O moj dečko! bio si mi kao čovjek koji je uzeo kamen i bacio ga u nebo da njime kamenuje svog Gospodara. I kamen nije udario, i nije dostigao dovoljno visoko, ali je postao uzrok krivice i grijeha.

11 O moj dečko! da si me poštovao i poštovao i slušao moje reči, bio bi moj naslednik i vladao bi mojim vlastelinstvima.

12 O moj sine! znaj da ako je rep psa ili svinje dug deset lakata, ne bi se približio konjskoj vrijednosti čak ni da je kao svila.

13 O moj dečko! Mislio sam da ćeš biti moj nasljednik nakon moje smrti; a ti si kroz svoju zavist i svoju drskost poželeo da me ubiješ. Ali Gospod me je izbavio od tvog lukavstva.

14 O sine moj! bio si mi kao zamka koja je postavljena na balegi, a došao je vrabac i našao zamku postavljenu. A vrabac reče zamci: "Šta ti radiš ovdje?" Zamka je rekla: "Molim se ovdje Bogu."

15 I ševa ga je također upitala: "Koji je komad drveta koji držiš?" Zamka je rekla: "To je mladi hrast na koji se oslanjam u vrijeme molitve."

16 Reče ševa: "A šta je to u tvojim ustima?" Zamka je rekla: "To je hljeb i namirnice koje nosim za sve gladne i siromašne koji mi se približe."

17 Reče ševa: "Mogu li sada ići naprijed i jesti, jer sam gladan?" I zamka mu je rekla: "Izađi naprijed." I ševa se približila da bi jela.

18 Ali zamka je iskočila i zgrabila ševu za vrat.

19 A ševa odgovori i reče zamci: "Ako je to tvoj kruh za gladne, Bog neće prihvatiti tvoju milostinju i tvoja dobra djela.

20 A ako je to tvoj post i tvoje molitve, Bog od tebe ne prima ni tvoj post ni tvoju molitvu, i Bog neće usavršiti ono što je dobro za tebe."

21 O moj dečko! ti si mi bio (kao) lav koji se sprijateljio sa magarcem, a magarac je neko vrijeme hodao pred lavom; i jednog dana lav je skočio na magarca i pojeo ga.

22 O moj dečko! bio si mi kao žižak u žitu, jer ničemu ne koristi, nego kvari pšenicu i grize je.

23 O moj dečko! bio si kao čovjek koji je posijao deset mjera pšenice, a kad je bilo vrijeme žetve, on je ustao i požnjeo je, i ubrao, i izmlatio je, i trudio se nad njom do krajnjih granica, i ispostavilo se da je deset mjere, a njegov gospodar joj reče: "O ti lijenčine! nisi narastao i nisi se smanjio."

24 O moj dečko! bio si mi kao jarebica bačena u mrežu, a ona se nije mogla spasiti, ali je dozivala jarebice da ih baci sa sobom u mrežu.

25 O moj sine! bio si mi kao pas koji je bio hladan i ušao je u grnčarevu kuću da se ugrije.

26 I kad se zagrijalo, počelo je lajati na njih, a oni su ga tjerali i tukli da ih ne ugrize.

27 O moj sine! bio si mi kao svinja koja je ušla u toplu kupku sa kvalitetnim ljudima, a kada je izašla iz tople kupke, videla je prljavu rupu i pala je dole i valjala se u njoj.

28 O sine moj! bio si za mene kao jarac koji se pridružio svojim drugovima na njihovom putu na žrtvu, a nije se mogao spasiti.

29 O moj dečko! pas koji se ne hrani iz lova postaje hrana za muhe.

30 O moj sine! ruka koja ne radi i ne ore i (koja) je pohlepna i lukava, odsjeći joj se s ramena.

31 O moj sine! oko u kome se svetlost ne vidi, gavranovi će ga ubirati i iščupati.

32 O moj dečko! ti si mi bio kao drvo čije su grane sekli, a ono im je govorilo: "Da nešto od mene nije u vašim rukama, zaista me ne biste mogli posjeći."

33 O moj dečko! ti si kao mačka kojoj su rekli: "Ostavi lopove dok ti ne napravimo lanac od zlata i nahranimo te šećerom i bademima."

34 A ona je rekla, "Ne zaboravljam zanat mog oca i svoje majke."

35 O sine moj! bio si kao zmija koja je jahala na trnju kada je bila usred rijeke, a vuk ih je ugledao i rekao: "Nestašluk na nestašluk, i neka upravlja obojici koji je nestašniji od njih."

36 I zmija reče vuku: "Jaganjca i koze i ovce koje si jeo cijeli svoj život, hoćeš li ih vratiti njihovim očevima i roditeljima ili ne?"

37 Vuk je rekao, "Ne." A zmija mu reče: "Mislim da si posle sebe ti najgori od nas."

38 O moj dečko! Ja sam te hranio dobrom hranom, a ti me nisi nahranio suvim hlebom.

39 O moj dečko! Dao sam ti zašećerenu vodu. piće i dobar sirup, a nisi mi dao da pijem vode iz bunara.

40 O moj dečko! Ja sam te naučio i odgojio, a ti si mi iskopao skrovište i sakrio me.

41 O moj dečko! Odgajao sam te s najboljim odgojem i obukao te kao visokog kedra; a ti si me iskrivio i savio.

42 O moj dečko! nadao sam se u vezi s tobom da ćeš mi sagraditi utvrđeni zamak, da bih u njemu bio sakriven od svojih neprijatelja, a ti si mi postao kao zakopan u dubini zemlje; ali Gospod se sažali na mene i izbavi me od tvoje lukavštine.

43 O moj dečko! Poželeo sam ti dobro, a ti si me nagradio zlom i mržnjom, a sada bih želeo da ti iščupam oči, i napravim ti hranu za pse, i odsečem ti jezik, i otkinem ti glavu oštricom mača, i nadoknaditi ti za tvoja gnusna djela.'

44 I kada je Nadan čuo ovaj govor od svog strica Haiqâra, rekao je: 'O moj ujače! postupi sa mnom u skladu sa svojim znanjem i oprosti mi moje grijehe, jer ko je sagriješio kao ja, ili tko prašta kao ti?
45 Prihvati me, o moj ujače! Sada ću služiti u tvojoj kući, i dotjerati tvoje konje, i pomesti izmet tvoje stoke, i nahraniti tvoje ovce, jer ja sam zao, a ti si pravedan: ja sam kriv, a ti opraštaš.'
46 I Haiqâr mu je rekao: 'O moj dječače! ti si kao drvo koje je bilo besplodno pored vode, i njegov gospodar je bio spreman da ga poseče, i ono mu je rekao: "Premesti me na drugo mesto, i ako ne budem doneo plod, poseci me."
47 I njegov gospodar mu reče: "Kad si pored vode, nisi rodio, kako ćeš donijeti plod kad si na drugom mjestu?"
48 O moj dečko! starost orla je bolja od mladosti vrane.
49 O moj dečko! rekoše vuku: "Drži se dalje od ovaca da ti njihov prah ne naudi." I vuk je rekao: "Talog ovčijeg mlijeka je dobar za moje oči."
50 O moj dečko! natjerali su vuka da ide u školu da bi mogao naučiti čitati i rekli su mu: "Reci A, B." Rekao je, "Jagnje i jare u mom zvonu"
51 O moj dečko! spustili su magarca za sto i on je pao, i počeo se valjati po prašini, a jedan je rekao: „Neka se kotrlja, jer to je njegova priroda, neće se promijeniti.
52 O moj dečko! potvrđena je izreka koja glasi: "Ako rodiš dječaka, zovi ga svojim sinom, a ako odgajaš dječaka, zovi ga svojim robom."
53 O moj dečko! ko čini dobro, susreće se sa dobrim; a ko čini zlo, susrešće se sa zlom, jer Gospod uzvraća čovjeku po mjeri djela njegova.
54 O moj dečko! šta da ti kažem više od ovih izreka? jer Gospod zna šta je skriveno, i upoznat je sa tajnama i tajnama.
55 I On će ti uzvratiti i suditi, između mene i tebe, i nadoknaditi će ti prema tvojoj pustinji.',
56 I kada je Nadan čuo taj govor od svog strica Haiqâr-a, on je odmah natekao i postao kao izduvana bešika.
57 I njegovi udovi su otekli i noge i stopala i bok, i on je bio rastrgan i trbuh mu se rasprsnuo i utroba mu se raspršila, i on je poginuo i umro.
58 I njegov posljednji kraj je bio uništenje, i on je otišao u pakao. Jer tko kopa jamu svome bratu, u nju će pasti; i onaj ko postavlja zamke u njih će biti uhvaćen.
59 Ovo je ono što se dogodilo i (ono što) smo pronašli o priči o Haiqâru, i neka je hvala Bogu zauvijek. Amen i mir.
60 Ova kronika je završena uz Božiju pomoć, neka je uzvišen! Amen, Amen, Amen.